

До реєстр. № 3023 від 06.02.2020 р.
№ 3023-1 від 20.02.2020 р.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань транспорту та інфраструктури

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-71

Верховна Рада України

Комітет Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури на своєму засіданні 01 липня 2020 року (протокол № 18) розглянув проекти законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки окремих категорій учасників дорожнього руху (користувачів персонального легкого електротранспорту, велосипедистів та пішоходів)» (реєстр. № 3023 від 06.02.2020), поданий народними депутатами України Клименко Ю.Л., Горенюком О.О. та іншими, та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо організації дорожнього руху для осіб, які рухаються за допомогою портативних транспортних засобів на електричній тязі» (реєстр. № 3023-1 від 20.02.2020), поданий народними депутатами України Кунаєвим А.Ю., Нікітіною М.В. та іншими.

Ці законопроекти, відповідно до пояснювальних записок до них, визначають подібні цілі їх прийняття:

вдосконалення правового регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху для окремих його учасників – користувачів персонального легкого електротранспорту (термін, застосований у законопроекті реєстр. № 3023) / осіб, які керують портативними транспортними засобами на електричній тязі (термін, застосований у законопроекті реєстр. № 3023-1);

покращення безпеки на дорогах в цілому.

Обома законопроектами передбачені відповідні зміни до статті 127 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) та до статей 14, 17, 19, 28, 41 Закону України «Про дорожній рух» (а законопроект реєстр. № 3023 вносить зміни ще й до статті 16), з одночасним доповненням цього Закону новою статтею 19¹.

Законопроектами пропонується:

запровадити нову категорію учасників дорожнього руху: реєстр. № 3023 – користувачі персонального легкого електротранспорту, реєстр. № 3023-1 – особи, які керують портативними транспортними засобами на електричній тязі (далі – електричні транспортні засоби);

визначити коло прав та обов'язків нової категорії учасників дорожнього руху, включити правила пересування цих учасників до переліку питань, що регулюються Правилами дорожнього руху;

встановити відповідальність за порушення новою категорією учасників дорожнього руху правил дорожнього руху;

врегулювати окремі питання безпеки інших учасників дорожнього руху, а саме пішоходів і велосипедистів, зокрема в частині обов'язку використовувати світлоповертальні жилети (№ 3023) або мати на одязі світлоповертальні елементи (№ 3023-1).

Поруч з аналогічними за своєю суттю змінами, що пропонуються обома законопроектами, є певні відмінності між ними. Так, в частині прав суб'єктів правовідносин (користувачів електричних транспортних засобів), які передбачається врегулювати законопроектами у новій статті 19¹ Закону України «Про дорожній рух», законопроектом реєстр. № 3023 передбачено право таких осіб їздити по спеціальних велосипедних доріжках, а в разі їх відсутності – по краю проїзної частини дороги, вулиці чи узбіччю, тоді як законопроектом реєстр. № 3023-1 – передбачено ще й право рухатися по тротуарах або пішохідних доріжках зі швидкістю пішохода.

Законопроектами передбачений різний перелік обов'язків суб'єктів правовідносин (подібним є лише обов'язок використовувати технічно справний та належним чином обладнаний електричний транспортний засіб). Наприклад, законопроект реєстр. № 3023 встановлює обов'язок не перевозити пасажирів, окрім випадків, коли їх перевезення прямо передбачено конструктивним рішенням виробника електричного транспортного засобу, а законопроект реєстр. № 3023-1 встановлює заборону перевозити пасажирів взагалі. Законопроект реєстр. № 3023-1 встановлює обов'язки: не перевозити вантажі, що заважають керуванню, не буксирувати причепа, не залишати електричні транспортні засоби на проїзній частині без догляду (у законопроекті реєстр. № 3023 такі положення відсутні, але передбачено: не користуватися під час руху засобами зв'язку, тримаючи їх у руці; не допускати випадків керування електричними транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції).

Прийняття законопроектів, як зазначають розробники, сприятиме унормуванню правовідносин, які виникають в процесі експлуатації (використання) електричних транспортних засобів, чітко та передбачувано врегулює права та обов'язки нової категорії учасників дорожнього руху (користувачів електричних транспортних засобів), дозволить забезпечити належний захист прав осіб, які керують такими засобами, безпосередньо

підвищить безпеку окремих категорій учасників дорожнього руху (користувачів електричних транспортних засобів, велосипедистів, пішоходів) та зменшить кількість дорожньо-транспортних пригод за їх участі.

Головне науково-експертне управління Верховної Ради України у висновках від 02.04.2020 підтримує прийняття законопроектів реєстр. № 3023 та 3023-1 за основу з урахуванням зауважень, які висловлені, зокрема, щодо:

неузгодженості назви законопроекту № 3023-1 та пропонувананих ним змін у частині обов'язків пішоходів і велосипедистів;

необхідності дотримання єдиного підходу до визначення прав та обов'язків усіх учасників дорожнього руху, які мають встановлюватися одним й тим же документом (на сьогодні є чинні Правила дорожнього руху, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306);

необхідності встановити більш чіткі ознаки, завдяки яким можна було б належним чином кваліфікувати електричний транспортний засіб, згаданий у новій статті 19¹ Закону України «Про дорожній рух», а стосовно законопроекту № 3023-1 – доцільності на законодавчому рівні визначити поняття «портативний транспортний засіб на електричній тязі»;

доцільності у положеннях законопроектів передбачити обмеження за віком для користувачів електричних транспортних засобів;

а також щодо того, що не можна встановлювати однакову відповідальність для користувачів різних видів електричних транспортних засобів та прирівнювати їх до велосипедистів або погоничів тварин.

Комітет з питань інтеграції з Європейським Союзом у своєму висновку від 27.03.2020 зазначив, що законопроекти реєстр. № 3023 і № 3023-1 не суперечать міжнародно-правовим зобов'язанням України, однак потребують доопрацювання з метою максимального врахування правового регулювання зазначеної сфери держав-членів ЄС. Як зазначено у висновку, правовідносини щодо організації дорожнього руху для осіб, які рухаються за допомогою електричних транспортних засобів, в Європейському Союзі регулюються на рівні національного законодавства держав-членів, і саме існуюча практика може бути корисною в рамках доопрацювання зазначених проектів законів (при цьому наведено практику таких держав-членів ЄС як Німеччина, Бельгія, Нідерланди).

Комітет з питань бюджету у висновках від 24.04.2020 до законопроектів реєстр. № 3023 та № 3023-1 зазначив, що вони матимуть опосередкований вплив на показники бюджету (можуть призвести до збільшення доходів державного бюджету залежно від виявлених правопорушень) та можуть набувати чинності у терміни, встановлені авторами законопроектів.

Комітет з питань антикорупційної політики надав висновки від 14.05.2020, що у законопроектах реєстр. № 3023 та реєстр. № 3023-1 не виявлено корупціогенних факторів – проекти актів відповідають вимогам антикорупційного законодавства.

Міністерство інфраструктури України повідомило, що підтримує законопроекти реєстр. № 3023 і № 3023-1 (листи від 10.03.2020 № 3317/39/10-20 та від 13.04.2020 № 5037/39/10-20), водночас до законопроекту

реєстр. № 3023-1 висловлено застереження щодо необхідності законодавчого визначення терміна «портативний транспортний засіб на електричній тязі».

Міністерство внутрішніх справ України надало зауваження і пропозиції до законопроекту реєстр. № 3023 (лист від 02.04.2020 № 10754/2/38-2020). Враховуючи положення Конвенції про дорожній рух 1968 року щодо визначення терміна «механічний транспортний засіб» та національного стандарту ДСТУ 2984-95 «Засоби транспортні дорожні. Типи. Терміни та визначення» щодо визначення терміна «дорожній транспортний засіб», МВС відзначає, що персональний легкий електротранспорт за своїм основним призначенням не може розглядатися як транспортний засіб.

До законопроекту реєстр. № 3023-1 МВС також надало зауваження і пропозиції (лист від 05.06.2020 № 17947/3/12-2020), зокрема щодо відсутності визначення на законодавчому рівні терміна «портативний транспортний засіб на електричній тязі», необхідності передбачення обмеження стосовно швидкості, з якою особи можуть рухатися за допомогою портативних транспортних засобів на електричній тязі, та/або максимальної потужності таких засобів, необхідності встановити певні обмеження щодо керування цими засобами дітьми віком до 7 років та особами віком до 16 років.

Національна поліція України надала зауваження і пропозиції до обох законопроектів (листи від 06.03.2020 № 3074/01/41-2020 та від 10.04.2020 № 4545/01/41-2020). Крім деяких редакційних уточнень та зауваження подібного до наданого МВС стосовно терміна «механічний транспортний засіб» (при цьому пропонується розділити такі засоби пересування за їх потужністю та ввести новий термін «електричні засоби пересування»), Національна поліція України пропонує:

закріпити в Законі певні обмеження щодо керування електричними засобами пересування дітьми віком до 7 років та особами віком до 16 років;

доповнити Закон новою статтею, якою передбачити основні права, обов'язки та заборони для осіб, які керують електричними засобами пересування;

передбачити певні обмеження щодо швидкості, з якою такі особи можуть їздити (тротуарами або пішохідною доріжкою, спеціальними велосипедними доріжками тощо), та/або максимальної потужності таких електричних засобів пересування;

а стосовно законопроекту реєстр. № 3023-1 додатково зазначає про:

можливе ускладнення застосування норм КУпАП та Закону України «Про дорожній рух» без визначення на законодавчому рівні терміна «портативний транспортний засіб на електричній тязі»;

неузгодженість між собою запропонованих норм щодо використання світлоповертальних жилетів та зобов'язання мати світлоповертальні елементи на одязі окремим учасникам дорожнього руху;

створення невизначеності у максимальних значеннях швидкості, з якою має право рухатися особа за допомогою таких транспортних засобів тротуарами

та пішохідними доріжками, оскільки законодавчими актами не встановлено максимальної швидкості пішохода;

необхідність з метою забезпечення безпеки здійснення перетинання проїзної частини позначеними пішохідними переходами вказаними особами як пішоходами, ведучи такі транспортні засоби.

Американська торгівельна палата в Україні у листі від 25.03.2020 № 20-188 зазначила, що проаналізувавши положення обох законопроектів, підтримує законопроект реєстр. № 3023-1, однак надала зауваження до передбаченої цим законопроектом вимоги щодо обов'язкового носіння світлоповертальних жилетів користувачами персонального електричного транспорту.

У свою чергу Комітет з питань транспорту та інфраструктури підтримує ініціативу врегулювання на законодавчому рівні правовідносин, пов'язаних з використанням (експлуатацією) електричних транспортних засобів, з огляду на зростання тенденції користування громадянами такими транспортними засобами. Разом з цим, Комітет вважає за доцільне наголосити на такому.

Об'єктом регулювання законопроекту реєстр. № 3023 є «персональний легкий електротранспорт», до якого автори законопроекту відносять одно-, дво- або триколісний механічний транспортний засіб, що приводиться в рух за допомогою електричного двигуна (електричні скутери, сігвеї, гіроборди, гіроскутери тощо), окрім інвалідних колясок та велосипедів, обладнаних електродвигунами.

В той же час об'єктом регулювання законопроекту реєстр. № 3023-1 є «портативний транспортний засіб на електричній тязі», однак у законопроекті визначення цьому терміну не надано. Зауважимо, що відсутність визначення терміна є порушенням одного із принципів нормотворення – обов'язкового пояснення терміна, який вживається вперше, що може ускладнити на практиці застосування відповідних норм, а тому має бути чітке та однозначне визначення терміна, яке б містило відповідний перелік кваліфікуючих ознак.

Разом з цим, найбільш вживаним терміном в європейських країнах, зокрема в державах-членах ЄС, є термін «особистий легкий електричний транспортний засіб» чи в іншому перекладі – «легкий електричний транспортний засіб для особистого використання» (personal light electric vehicles, PLEV).

В окремих країнах на національному рівні законодавчо визначені критерії, яким мають відповідати такі транспортні засоби (зокрема, залежно від їх потужності, максимальної швидкості руху, оснащення технічними засобами та системами тощо) з метою їх використання на вулично-дорожній мережі, вікові обмеження, дозволені для руху цих транспортних засобів складові автомобільних доріг і вулиць міст та інших населених пунктів, й інші умови.

Ураховуючи викладене та результати обговорення на засіданні, Комітет з питань транспорту та інфраструктури ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України:

1. **Включити до порядку денного третьої сесії IX скликання проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки окремих категорій учасників дорожнього руху (користувачів персонального легкого електротранспорту, велосипедистів та пішоходів)» (реєстр. № 3023 від 06.02.2020 р.) та за результатом його розгляду прийняти за основу;**

2. **Включити до порядку денного третьої сесії IX скликання проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо організації дорожнього руху для осіб, які рухаються за допомогою портативних транспортних засобів на електричній тязі» (реєстр. № 3023-1 від 20.02.2020 р.) та за результатом його розгляду повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.**

Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначено першого заступника Голови Комітету Клименко Ю.Л.

Проекти постанов Верховної Ради України додаються.

Голова Комітету

Ю.Г. Кісель

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: КІСЄЛЬ ЮРІЙ ГРИГОРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000071502E001DBB1601
Дійсний до: 20.08.2020 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 04-31/03-2020/93868 від 02.07.2020

128170